Nr 26.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring i vissa delar af sjölagen samt till lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 12 juni 1891, innefattande vissa bestämmelser om sjöfynd; gifven Stockholms slott den 26 januari 1912.

Under åberopande af bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändring i vissa delar af sjölagen samt till lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 12 juni 1891, innefattande vissa bestämmelser om sjöfynd.

Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Gust. Sandström.

Förslag

till

Lag

om ändring i vissa delar af sjölagen.

Härigenom förordnas dels att öfverskriften till 9 kapitlet sjölagen skall erhålla lydelsen »om bärgning», dels att 220, 222—227, 268, 283 och 294 §§ skola erhålla nedanangifna ändrade lydelse och dels att efter 223 § skall insättas en ny paragraf med beteckning 223 a, af den lydelse nedan angifves:

220 §.

Stöta fartyg samman med hvarandra, så att däraf uppstår skada å det ena fartyget eller ombordvarande gods eller personer, och är sammanstötningen orsakad genom vållande å endera sidan, ersätte den skyldige all skada och förlust, som däraf kommer.

Är sammanstötning orsakad genom vållande å båda sidor, skola de skyldiga deltaga i skadans ersättande efter förhållandet mellan de å ömse sidor begångna felens beskaffenhet. Gifva omständigheterna icke stöd för någon viss fördelning, ersätte hvardera parten hälften af skadan.

För skada, som vid sammanstötningen skett å person, vare de skyldiga ansvariga en för båda och båda för en, med rätt för den, som utgifvit mera än hvad enligt bestämmelserna här ofvan å honom belöper, att uttaga det öfverskjutande hos andra parten; i fråga om annan skada svare de skyldiga endast hvar för sin del af ersättningen.

Vid bedömande af fråga om vållande till sammanstötning skall rätten taga i särskildt betraktande, huruvida tiden medgaf öfverläggning eller icke.

222 §.

För den ersättning, som enligt 220 § skall utgå, häfte redaren med fartyg och frakt, där sammanstötningen orsakats genom fel eller försummelse, hvarför han jämlikt 8 § är ansvarig.

Aftal, hvarigenom någon fritager sig från ansvar för skada å person i följd af sammanstötning, vare utan verkan.

223 §.

Stöta fartyg samman med hvarandra, åligge enhvar af befälhafvarna att, såvidt det kan ske utan allvarlig fara för eget fartyg samt besättningen och passagerarna därå, ej mindre lämna det andra fartyget, dess besättning och passagerare all hjälp, som är möjlig och behöflig för räddning ur den genom sammanstötningen uppkomna faran, än äfven för dettas befälhafvare uppgifva namnet å sitt eget fartyg, dess hemort samt den ort eller hamn, hvarifrån det kommer, och den, dit det skall gå.

223 a §.

Lika med sammanstötning, hvarom i denna lag sägs, skall anses där i följd af fartygs manövrering eller eljest skada af ett fartyg förorsakas å annat fartyg eller därå varande personer eller gods, utan att sammanstötning emellan fartygen äger rum.

224 §.

Hvar som bärgar förolyckadt eller nödställdt fartyg eller ombordvarande gods eller något, som hört till sådant fartyg eller gods, så ock enhvar, som vid bärgningen medverkar, äge af det, som bärgats, undfå bärgarelön. Till andel i lön, som för sådan bärgning skall utgå, vare ock den berättigad, hvilken under den nöd, som föranledt bärgningen, räddat människor från fartyget eller medverkat vid deras räddning.

Den, som vid bärgningsföretag medverkat trots uttryckligt och befogadt förbud af fartygets befälhafvare, äge ej rätt till bärgarelön.

Bärgarelön skall, i den mån så påfordras, utgå äfven där fartyg, som af annat fartyg bärgats, tillhör samma ägare som detta senare.

Åligger det någon enligt aftal att verkställa bogsering eller lotsning eller utföra liknande arbete för fartygs räkning, äge han ej, där fartyget

kommer i nöd, att för hjälp, som han därunder lämnat fartyget, undfå bärgarelön, med mindre den hjälp icke kan anses ingå i fullgörandet af aftalet.

Kunna parterna icke enas om bärgarelönens storlek, skall denna bestämmas af domstol.

225 §.

Vid bestämmande af bärgarelönens belopp har rätten att taga i betraktande följande omständigheter:

1. I första rummet:

a) i hvad mån bärgningsföretaget lyckats;

b) den insikt och drift, hvarmed bärgningsarbetet utförts, samt den tid och möda, som därtill användts;

c) den fara, för hvilken det bärgade fartyget, dess passagerare, besättning eller gods varit utsatta;

d) den fara, för hvilken bärgarna eller deras redskap utsatts;

e) den fara att ådraga sig ersättningsskyldighet mot lastägare eller annan eller att eljest lida förlust, för hvilken bärgarna utsatt sig;

f) den skada, bärgarna må hafva lidit till lif, hälsa eller gods, den utgift eller förlust, bärgarna för bärgningens utförande fått vidkännas, samt värdet af de vid bärgningen använda redskap;

g) den omständighet att det vid bärgningen begagnade fartyget varit särskildt utrustadt för bärgningsarbete.

2. I andra rummet:

det bärgades värde.

Har någon, som deltagit i bärgning, genom fel eller försummelse föranledt den nöd, hvari fartyget varit försatt, eller har han vid bärgningen gjort sig skyldig till stöld eller snatteri eller till undandöljande af bärgadt gods eller annan sviklig handling, äge rätten förklara bärgarelönen förverkad eller nedsätta dess belopp under hvad eljest varit skäligt.

226 §.

Bärgarelön må icke sättas högre än till värdet af det bärgade, däri inberäknadt frakt och passagerareafgifter, efter afdrag för tull och öfriga afgifter, som böra af det bärgade utgå, äfvensom kostnad för dettas förvarande, värdering och försäljning.

Under bärgarelön innefattas jämväl godtgörelse för det bärgades förande i säkerhet och användande för sådant ändamål af farkoster eller annan redskap.

227 §.

Är aftal rörande bärgning ingånget medan nöden ännu varade och under dess inflytande och pröfvas villkoren i aftalet icke vara skäliga, äge rätten efter yrkande af någondera parten förklara aftalet helt eller till viss del ogillt.

Enahanda befogenhet tillkomme rätten jämväl i fråga om aftal, som annorledes ingåtts, så framt det belopp, som i bärgarelön betingats, finnes stå i uppenbart missförhållande till värdet af den tjänst bärgarna lämnat.

Hvad i 225 § sista stycket är stadgadt skall ock äga tillämpning för det fall att aftal rörande bärgning finnes träffadt.

Har bärgarelön guldits medan nöden ännu varade, åligge den, som vill vinna åter något af det guldna, att instämma klander inom sex månader efter det betalning erlades, eller hafve förlorat sin talan.

268 §.

Panträtt i fartyg och frakt tillkommer nedanstående fordringar:

1. lotspenningar, bärgarelön och ersättning för fartygets befriande ur fiendes våld;
2. befälhafvarens och besättningens fordran å hyra och annan godtgörelse, hvartill de på grund af sin anställning å fartyget äro lagligen berättigade;
3. fordran å bidrag till gäldande af gemensamt haveri eller af annan kostnad, som skall fördelas efter enahanda grund (161, 218 §§); bodmerifordran, så ock lastägares fordran för gods, som blifvit under resa såldt för fartygets behof; och
4. fordringar, som grunda sig på förbindelser, hvilka befälhafvaren i denna sin egenskap ingått för fartygets behof, eller på uteblifvet, felaktigt eller ofullständigt fullgörande af förbindelser, hvilka redaren själf eller annan på grund af redarens fullmakt ingått och som skolat af befälhafvaren i denna hans egenskap fullgöras, så ock fordringar för ersättning för skada, hvilken vållats genom fel eller försummelse, som i 8 § sägs; befälhafvarens fordran för hvad han själf förskjutit för fartygets behof eller på grund af egen utfästelse för sådant ändamål nödgats utgifva; fordran å utbekommande af belopp, som någon jämlikt bestämmelsen i 220 § tredje stycket erlagt utöfver hvad å honom belöpt enligt fördelning, hvarom där sägs.

Panträtt i fartyg omfattar jämväl fartygets tillbehör; panträtt i frakt omfattar bruttofrakten för den resa, under hvilken fordringen uppkommit. Panträtt för bodmerifordran omfattar fartyg eller frakt eller bäggedera, enligt bodmeribrefvets innehåll.

Under fartygs tillbehör innefattas icke proviant eller bränsle, ej heller å ångfartyg kol eller andra för maskinens drift afsedda ämnen.

283 §.

Fordran, för hvilken gäldenär enligt denna lag häftar allenast med fartyg, frakt eller inlastadt gods, upphöre, om icke genom stämning eller lagsökning betalning sökes,

1) för fordran å bidrag till gäldande af gemensamt haveri eller af kostnad, som skall fördelas efter enahanda grund — inom ett år från dispachens dag;

2) för fordran å ersättning för bortkommet eller skadadt gods — inom ett år efter slutad lossning;

3) för fordran å ersättning i andra fall — inom två år från den dag, skadan timade;

4) för fordran å bärgarelön — inom två år från det bärgningsföretaget slutförts;

5) för fordran å utbekommande af belopp, som någon jämlikt bestämmelsen i 220 § tredje stycket erlagt utöfver hvad å honom belöpt enligt fördelning, hvarom där sägs — inom ett år efter det beloppet af honom själf utgifvits;

6) för öfriga fordringar — inom ett år efter det fordringen förföll till betalning.

Äger för fordran å ersättning för skada genom sammanstötning eller för fordran, hvarom under 4 och 5 här ofvan sägs, borgenär rätt att jämväl hålla sig till redare, lastägare eller annan personligen, vare den rätt likaledes förfallen inom den för hvarje särskildt fall ofvan angifna tid. Där borgenär för annan fordran, hvarom i denna § sägs, äger tillika hålla sig till redare, lastägare eller annan personligen, vare sådan rätt honom öppen inom tid, som i allmän lag stadgas.

294 §.

Har sammanstötning eller sådan händelse, som i 223 a § sägs, timat och uraktlåter befälhafvare något af hvad enligt 223 § åligger honom att

för ty fall iakttaga, straffes med böter, ej under 100 kronor, eller med fängelse. Äro omständigheterna synnerligen försvårande, må till straffarbete i högst två år dömas.

Har befälhafvaren i annat fall än nu sagts underlåtit att, såvidt det kunnat ske utan allvarlig fara för eget fartyg samt besättningen och passagerarna därå, lämna den, som anträffas i sjönöd, all hjälp, som varit möjlig och behöflig för hans räddning, dömes till böter eller fängelse.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 12 juni 1891, innefattande vissa bestämmelser om sjöfynd.

Härigenom förordnas, att 1 § i lagen den 12 juni 1891, innefattande vissa bestämmelser om sjöfynd, skall erhålla följande ändrade lydelse:

Hvar som i saltsjön inom svensk skärgård eller vid svensk kust eller i rikets segelbara insjöar, floder eller kanaler bärgar öfvergifvet fartyg eller skeppsvrak eller till fartyg hörande redskap eller gods, ehvad sådant upptages från botten eller anträffas flytande på vattnet eller drifvet å strand, vare skyldig att anmäla fyndet hos närmaste krono- eller tullbetjänt, som har att därom ofördröjligen meddela distriktets tullkammare underrättelse. Underlåter den, som funnit, att göra sådan anmälan, hafve förverkat bärgarelön och straffes efter allmän lag.

Har fartyg under resa något bärgat, aflämne befälhafvaren det bärgade till tullstation å den svenska ort, dit han först anländer. Anlöpes ej svensk hamn, gifve han å den utländska ort, som han först anlöper, hos svensk konsul eller, där sådan ej finnes, hos annan behörig myndighet bärgningen till känna och låte det bärgade å offentlig auktion försäljas; kungöre ock redaren om förloppet och redovise honom försäljningssumman. Sedan vare å redarens omsorg och ansvar att de insända medlen aflämna till Konungens befallningshafvande i orten, hvilken därefter har att förfara enligt hvad här nedan stadgas.

Underlåter befälhafvare eller redare att, på sätt nu är föreskrifvet, tillkännagifva hvad bärgadt blifvit eller att aflämna därför influtna medel, ansvare såsom förut är sagdt. Förskingrar eller undandöljer befälhafvare eller redare något af de influtna medlen, straffes efter allmän lag; och äge rätten förklara bärgarelön förverkad eller nedsätta dess belopp under hvad eljest varit skäligt.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

Protokoll öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 24 november 1911.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELSWÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Sandström anförde:

»Inom intet annat område af rätten hafva i följd af sakens natur olägenheterna af de skiljaktigheter, som de särskilda staternas rättssystem i större eller mindre grad förete, gjort sig så kännbara som inom sjörätten. Redan sedan länge hafva därför sträfvanden pågått att söka få på sjörättens område införda för de olika länderna gemensamma principer. Ett utslag af dessa sträfvanden utgjorde arbetet på genomförandet af en för de skandinaviska länderna gemensam sjölag, hvilket arbete ju också ledde till det afsedda, otvifvelaktigt gagneliga resultatet. Arbetet på att inom en vidsträcktare krets af stater få förverkligade önskningarna om en gemensamhet af ifrågavarande art har tills nyss hufvudsakligen tagits om hand af enskilda och föreningar. Särskildt har den internationella föreningen Comité maritime international, som utgör en sammanslutning af föreningar inom olika länder (i Sverige Svensk förening för internationell sjörätt), fört frågan om en gemensam sjörättslagstiftning betydligt framåt

och inom vissa delar af sjörätten åstadkommit fast underlag för frågans slutliga lösning. På inbjudan af belgiska regeringen sammanträdde så i februari 1905 i Bryssel ombud för ett stort antal sjöfartsidkande stater till en diplomatisk konferens med uppdrag att söka utarbeta förslag till internationella öfverenskommelser om fastställande af gemensamma regler å sjörättens område. Nya konferenssammanträden hafva sedermera hållits hösten 1905 samt åren 1909 och 1910. Å sistberörda sammanträde kommo de delegerade till enighet om slutliga förslag till två internationella konventioner, den ena rörande fastställande af gemensamma regler i fråga om sammanstötning och den andra rörande fastställande af gemensamma regler i fråga om bärgning. Dessa konventioner undertecknades den 23 september 1910 af ombuden för följande stater: Amerikas förenta stater, Argentina, Belgien, Brasilien, Chile, Cuba, Danmark, Frankrike, Grekland, Italien, Japan, Mexico, Nicaragua, Nederländerna, Norge, Portugal, Rumänien, Ryssland, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tyskland, Uruguay och Österrike-Ungern.

De hufvudprinciper, konventionerna innehålla, stå i det väsentliga i öfverensstämmelse med den nu gällande sjölagens. I åtskilliga punkter föreligga dock afvikelser af viss betydelse. Bland de viktigaste skiljaktigheterna må nämnas, att reglerna rörande ersättning för skada genom sammanstötning, som orsakats af fel å ömse sidor, fått en i viss mån annan affattning än sjölagens; att bland de omständigheter, som vid bestämmande af bärgarelöns belopp skola tagas i betraktande, det bärgades värde upptagits endast i andra rummet; att beträffande domstols befogenhet i fråga om ogiltigförklaring af aftal om bärgning konventionen rörande bärgning innehåller andra stadganden än sjölagen, samt att det i sistnämnda konvention föreskrifvits såsom allmän plikt för fartygsbefälhafvare att bispringa personer i sjönöd.

Vissa af de nyheter, som konventionerna sålunda innehålla, torde få anses såsom gifna förbä tringar af vår nuvarande lag, och om åter i andra afseenden konventionerna medföra måhända mindre önskvärda förändringar i vår rätt, lära de näppeligen kunna föranleda betänkligheter af den art, att dessa i någon mån uppväga fördelarna af att genom anslutning till konventionerna vinna gemensamhet i förevarande delar af sjörätten med de stora sjöfartsidkande nationerna och önskvärdheten att bidraga till det betydelsefulla steg mot sjörättens internationalisering, som konventionernas definitiva genomförande innefattar.

Ofvannämnda svenska förening, som innesluter ett stort antal af våra förnämsta redare och assuradörer samt i ämnet förfarna jurister, har också uttryckt sin anslutning till de förberedande förslagen i frågan samt uttalat sig för att desamma af Sverige antagas.

För att ratifikation af konventionerna för Sveriges del må kunna ske, erfordras, såsom af det föregående redan framgår, åstadkommande af åtskilliga ändringar i vår sjörätt. Då förhållandet är enahanda för hvad angår Danmark och Norge, har danska regeringen med hänsyn till den gemensamhet, som å sjörättens område föreligger mellan de tre länderna, inbjudit till samarbete i ämnet. Genom beslut den 15 sistlidna september uppdrog i anledning häraf Eders Kungl. Maj:t åt dåvarande envoyéen, numera ministern för utrikes ärendena grefve A. Ehrensvärd, byråchefen för lagärenden G. Appelberg samt direktören för Sveriges ångfartygs assuransförening E. Lange att utarbeta de lagändringar, som påkallas af Sveriges biträdande af ifrågavarande båda konventioner, samt därvid träda i förbindelse med de personer, som för motsvarande ändamål blifvit af danska och norska regeringarna utsedda, och med dem sammanträda till gemensamt arbete för vinnande, så vidt möjligt, af öfverensstämmelse i de förslag, som komme att för hvarje land afgifvas.

Med skrifvelse den 6 innevarande november hafva de delegerade såsom resultat af sitt arbete öfverlämnat förslag till lag om ändring i vissa delar af sjölagen samt till lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 12 juni 1891, innefattande vissa bestämmelser om sjöfynd, äfvensom motiv till dessa förslag.»

Föredraganden uppläste dessa förslag, af den lydelse bilagor vid detta protokoll utvisa, samt redogjorde för innehållet i de delegerades omförmälda skrifvelse, hvilken jämväl skulle jämte motiven till förslagen och öfversättning af ifrågavarande konventioner fogas såsom bilagor till protokollet; och anförde föredraganden vidare:

»Enligt de i förslagen upptagna slutbestämmelserna öfverlåtes åt Konungen att bestämma tiden för ikraftträdandet. Såsom motiv härför angifves, att den föreslagna lagstiftningen bör komma till stånd allenast under förutsättning att ett större antal af de makter, med hvilka vi i sjöfartshänseende stå i beröring, definitivt tillträda konventionerna. Då syftet med ifrågavarande lagstiftning just är vinnande af största möjliga gemensamhet i sjörättsligt hänseende mellan länderna, bör tydligen ordnas så, att denna lagstiftning blir definitiv först där det framgår, att detta ändamål verkligen i afsevärd omfattning vinnes. Så torde icke kunna anses vara förhållandet utan att åtminstone de öfriga skandinaviska länderna samt åtskilliga af de andra oss närmast belägna sjöfartsidkande länderna såsom England, Tyskland, Ryssland och Frankrike jämväl ratificera konventionerna. Någon uttrycklig förutsättning af denna art torde icke kunna upptagas i lagtexten, utan finner jag lika med de delegerade

det böra anförtros åt Konungen att afgöra, om och när sådana förhållanden äro förhanden, att lagen bör sättas i kraft.

I anledning af hvad de delegerade anfört rörande den föreslagna nummerbeteckningen 223 a anser jag mig böra nämna, att jag icke funnit någon afgörande betänklighet mot densamma och följaktligen saknat anledning att i detta afseende låta vidtaga ändring i förslaget.»

Härefter hemställde föredraganden, att lagrådets yttrande öfver förslagen måtte för det ändamål § 87 regeringsformen omförmäler genom utdrag af protokollet inhämtas.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:

Hjalmar Nyman.

Förslag

till

Lag

om ändring i vissa delar af sjölagen.

Härigenom förordnas dels att öfverskriften till 9 kapitlet sjölagen skall erhålla lydelsen »om bärgning», dels att 220, 222—227, 268, 283 och 294 §§ skola erhålla nedanangifna ändrade lydelse och dels att efter 223 § skall insättas en ny paragraf med beteckning 223 a, af den lydelse nedan angifves:

220 §.

Stöta fartyg samman med hvarandra, så att däraf uppstår skada å det ena fartyget eller ombordvarande gods eller personer, och är sammanstötningen orsakad genom vållande å endera sidan, ersätte den skyldige all skada och förlust, som däraf kommer.

Är sammanstötning orsakad genom vållande å båda sidor, skola de skyldiga deltaga i skadans ersättande efter förhållandet mellan de å ömse sidor begångna felens beskaffenhet. Gifva omständigheterna icke stöd för någon viss fördelning, ersätte hvardera parten hälften af skadan.

För skada, som vid sammanstötningen skett å person, vare de skyldiga ansvariga en för båda och båda för en, med rätt för den, som utgifvit mera än hvad enligt bestämmelserna här ofvan å honom belöper, att uttaga det öfverskjutande hos andra parten; i fråga om annan skada svare de skyldiga endast hvar för sin del af ersättningen.

Vid bedömande af fråga om vållande till sammanstötning skall rätten taga i särskildt betraktande, huruvida tiden medgaf öfverläggning eller icke.

222 §.

För den ersättning, som enligt 220 § skall utgå, häfte redaren med fartyg och frakt, där sammanstötningen orsakats genom fel eller försummelse, hvarför han jämlikt 8 § är ansvarig.

Aftal, hvarigenom någon fritager sig från ansvar för skada å person i fall, som i detta kapitel sägs, vare utan verkan.

223 §.

Stöta fartyg samman med hvarandra, åligge enhvar af befälhafvarna att, så vidt det kan ske utan allvarlig fara för eget fartyg samt besättningen och passagerarna därå, ej mindre lämna det andra fartyget, dess besättning och passagerare all hjälp, som är möjlig och behöflig för räddning ur den genom sammanstötningen uppkomna faran, än äfven för dettas befälhafvare uppgifva namnet å sitt eget fartyg, dess hemort samt den ort eller hamn, hvarifrån det kommer, och den, dit det skall gå.

223 a §.

Hvad i detta kapitel är stadgadt skall gälla äfven där genom fartygs manövrering eller eljest skada af ett fartyg förorsakats å annat fartyg eller därå varande personer eller gods, utan att sammanstötning emellan fartygen ägt rum.

224 §.

Hvar som bärgar förolyckadt eller nödställdt fartyg eller ombordvarande gods eller något, som hört till sådant fartyg eller gods, så ock enhvar, som vid bärgningen medverkar, äge af det, som bärgats, undfå bärgarelön. Till andel i lön, som för sådan bärgning skall utgå, vare ock den berättigad, hvilken under den nöd, som föranledt bärgningen, räddat människor från fartyget eller medverkat vid deras räddning.

Den, som vid bärgningsföretag medverkat trots uttryckligt och befogadt förbud af fartygets befälhafvare, äge ej rätt till bärgarelön.

Bärgarelön skall, i den mån så påfordras, utgå äfven där fartyg, som af annat fartyg bärgats, tillhör samma ägare som detta senare.

Åligger det någon enligt aftal att verkställa bogsering eller lotsning eller utföra liknande arbete för fartygs räkning, äge han ej, där fartyget kommer i nöd, att för hjälp, som han därunder lämnat fartyget, undfå

bärgarelön, med mindre den hjälp icke kan anses ingå i fullgörandet af aftalet.

Kunna parterna icke enas om bärgarelönens storlek, skall denna bestämmas af domstol.

225 §.

Vid bestämmande af bärgarelönens belopp har rätten att taga i betraktande följande omständigheter:

1. I första rummet:

a) i hvad mån bärgningsföretaget lyckats;

b) den insikt och drift, hvarmed bärgningsarbetet utförts, samt den tid och möda, som därtill användts;

c) den fara, för hvilken det bärgade fartyget, dess passagerare, besättning eller gods varit utsatta;

d) den fara, för hvilken bärgarna eller deras redskap utsatts;

e) den fara att ådraga sig ersättningsskyldighet mot lastägare eller annan eller att eljest lida förlust, för hvilken bärgarna utsatt sig;

f) den skada, bärgarna må hafva lidit till lif, hälsa eller gods, den utgift eller förlust, bärgarna för bärgningens utförande fått vidkännas, samt värdet af de vid bärgningen använda redskap;

g) den omständighet att det vid bärgningen begagnade fartyget varit särskildt utrustadt för bärgningsarbete.

2. I andra rummet:

det bärgades värde.

Har någon, som deltagit i bärgning, genom fel eller försummelse föranledt den nöd, hvari fartyget varit försatt, eller har han vid bärgningen gjort sig skyldig till stöld eller snatteri, undandöljande af tjufgods eller annan sviklig handling, äge rätten förklara bärgarelönen förverkad eller nedsätta dess belopp under hvad eljest varit skäligt.

226 §.

Bärgarelön må icke sättas högre än till värdet af det bärgade, däri inberäknadt frakt och passagerareafgifter, efter afdrag för tull och öfriga afgifter, som böra af det bärgade utgå, äfvensom kostnad för dettas förvarande, värdering och försäljning.

Under bärgarelön innefattas jämväl godtgörelse för det bärgades förande i säkerhet och användande för sådant ändamål af farkoster eller annan redskap.

227 §.

Är aftal rörande bärgning ingånget medan nöden ännu varade och under dess inflytande, äge rätten efter yrkande af någondera parten att, där villkoren i aftalet icke finnas skäliga, förklara aftalet helt eller till viss del ogillt.

Enahanda befogenhet tillkomme rätten jämväl i fråga om aftal, som annorledes ingåtts, så framt det belopp, som i bärgarelön betingats, finnes stå i uppenbart missförhållande till värdet af den tjänst bärgarna lämnat.

Har bärgarelön guldits medan nöden ännu varade, åligge den, som vill vinna åter något af det guldna, att instämma klander inom sex månader efter det betalning erlades, eller hafve förlorat sin talan.

268 §.

Panträtt i fartyg och frakt tillkommer nedanstående fordringar:

1. lotspenningar, bärgarelön och ersättning för fartygets befriande ur fiendes våld;
2. befälhafvarens och besättningens fordran å hyra och annan godtgörelse, hvartill de på grund af sin anställning å fartyget äro lagligen berättigade;
3. fordran å bidrag till gäldande af gemensamt haveri eller af annan kostnad, som skall fördelas efter enahanda grund (161, 218 §§); bodmerifordran, så ock lastägares fordran för gods, som blifvit under resa såldt för fartygets behof; och
4. fordringar, som grunda sig på förbindelser, hvilka befälhafvaren i denna sin egenskap ingått för fartygets behof, eller på uteblifvet, felaktigt eller ofullständigt fullgörande af förbindelser, hvilka redaren själf eller annan på grund af redarens fullmakt ingått och som skolat af befälhafvaren i denna hans egenskap fullgöras, så ock fordringar å ersättning för skada, hvilken vållats genom fel eller försummelse, som i 8 § sägs; befälhafvarens fordran för hvad han själf förskjutit för fartygets behof eller på grund af egen utfästelse för sådant ändamål nödgats utgifva; fordran å utbekommande af belopp, som någon jämlikt bestämmelsen i 220 § tredje stycket erlagt utöfver hvad å honom belöpt enligt fördelning, hvarom där sägs.

Panträtt i fartyg omfattar jämväl fartygets tillbehör; panträtt i frakt omfattar bruttofrakten för den resa, under hvilken fordringen uppkommit.

Panträtt för bodmerifordran omfattar fartyg eller frakt eller bäggedera, enligt bodmeribrefvets innehåll.

Under fartygs tillbehör innefattas icke proviant eller bränsle, ej heller å ångfartyg kol eller andra för maskinens drift afsedda ämnen.

283 §.

Fordran, för hvilken gäldenär enligt denna lag häftar allenast med fartyg, frakt eller inlastadt gods, upphöre, om icke genom stämning eller lagsökning betalning sökes,

1) för fordran å bidrag till gäldande af gemensamt haveri eller af kostnad, som skall fördelas efter enahanda grund — inom ett år från dispachens dag;

2) för fordran å ersättning för bortkommet eller skadadt gods — inom ett år efter slutad lossning;

3) för fordran å ersättning i andra fall — inom två år från den dag, skadan timade;

4) för fordran å bärgarelön — inom två år från det bärgningsföretaget slutförts;

5) för fordran å utbekommande af belopp, som någon jämlikt bestämmelsen i 220 § tredje stycket erlagt utöfver hvad å honom belöpt enligt fördelning, hvarom där sägs — inom ett år efter det beloppet af honom själf utgifvits;

6) för öfriga fordringar — inom ett år efter det fordringen förföll till betalning.

Äger för fordran å ersättning för skada genom sammanstötning eller för fordran, hvarom under 4 och 5 här ofvan sägs, borgenär rätt att jämväl hålla sig till redare, lastägare eller annan personligen, vare den rätt likaledes förfallen inom den för hvarje särskildt fall ofvan angifna tid. I fråga om öfriga fordringar, för hvilka borgenären äger hålla sig till gäldenären personligen, vare sådan rätt honom öppen inom tid, som i allmän lag stadgas.

294 §.

Uraktlåter befälhafvare något af hvad enligt 223 § åligger honom att efter sammanstötning iakttaga, straffes med böter, ej under 100 kronor, eller med fängelse. Äro omständigheterna synnerligen försvårande, må till straffarbete i högst två år dömas.

Har befälhafvare i annat fall än i 223 § sägs underlåtit att, såvidt det kunnat ske utan allvarlig fara för eget fartyg samt besättningen och passagerarna därå, lämna den, som anträffas i sjönöd, all hjälp, som varit möjlig och behöflig för hans räddning, dömes till böter eller fängelse.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 12 juni 1891, innefattande vissa bestämmelser om sjöfynd.

Härigenom förordnas, att 1 § i lagen den 12 juni 1891, innefattande vissa bestämmelser om sjöfynd, skall erhålla följande ändrade lydelse:

Hvar som i saltsjön inom svensk skärgård eller vid svensk kust eller i rikets segelbara insjöar, floder eller kanaler bärgar öfvergifvet fartyg eller skeppsvrak eller till fartyg hörande redskap eller gods, ehvad sådant upptages från botten eller anträffas flytande på vattnet eller drifvet å strand, vare skyldig att anmäla fyndet hos närmaste krono- eller tullbetjänt, som har att därom ofördröjligen meddela distriktets tullkammare underrättelse. Underlåter den, som funnit, att göra sådan anmälan, hafve förverkat bärgarelön och straffes efter allmän lag.

Har fartyg under resa något bärgat, aflämne befälhafvaren det bärgade till tullstation å den svenska ort, dit han först anländer. Anlöpes ej svensk hamn, gifve han å den utländska ort, som han först anlöper, hos svensk konsul eller, där sådan ej finnes, hos annan behörig myndighet bärgningen till känna och låte det bärgade å offentlig auktion försäljas; kungöre ock redaren om förloppet och redovise honom försäljningssumman. Sedan vare å redarens omsorg och ansvar att de insända medlen aflämna till Konungens befallningshafvande i orten, hvilken därefter har att förfara enligt hvad här nedan stadgas.

Underlåter befälhafvare eller redare att, på sätt nu är föreskrifvet, tillkännagifva hvad bärgadt blifvit eller att aflämna därför influtna medel eller förskingrar eller undandöljer något däraf, ansvare såsom förut är sagdt.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

TILL KONUNGEN.

Genom beslut den 15 sistlidne september uppdrog Eders Kungl. Maj:t åt undertecknade att utarbeta de lagändringar, som påkallas af Sveriges biträdande af två särskilda i Bryssel afslutade och den 22 september 1910 för Sveriges del undertecknade konventioner rörande fastställande af gemensamma regler i fråga om sammanstötning och om bärgning, samt därvid träda i förbindelse med de personer, som för motsvarande ändamål blifvit af danska och norska regeringarna utsedda, och med dem sammanträda till gemensamt arbete för vinnande, så vidt möjligt, af öfverensstämmelse i de förslag, som komme att för hvarje land afgifvas.

Till fullgörande af detta uppdrag hafva vi under tiden 22 september—2 oktober i Köpenhamn sammanträdt med delegerade för Danmark och Norge, nämligen för Danmark professorn L. A. Grundtvig och direktören C. Will samt för Norge professorn O. Platou och byråchefen J. A. Rivertz.

Vid sammanträdet uppnåddes enighet i alla punkter och hafva förty de upprättade förslagen affattats i möjligast nära öfverensstämmelse med hvarandra, allenast med de afvikelser, som betingas af språkbruket äfvensom af redan bestående olikheter i de särskilda ländernas rätt.

Vissa svårigheter hafva mött att på lämpligt sätt i sjölagen införa den i art. 13 af konventionen om sammanstötning gifna bestämmelsen. Såsom endast innebärande en utvidgning af hvad som menas med sammanstötning bör regeln tydligen följa efter de allmänna föreskrifter, som gifvits i 220—223 §§ sjölagen. Vidare är dess innehåll sådant, att det icke lämpligen låter sig sammanföra med den nuvarande slutparagrafen i kapitlet om sammanstötning. I enighet med danske och norske delegerade hafva undertecknade stannat vid att såsom den under förhandenvarande förhållanden lämpligaste utvägen föreslå att upptaga bestämmelsen i en ny §, hvaråt skulle gifvas benämningen 223 a). Skulle denna utväg stöta på hinder vare sig i Sverige eller Danmark, hvarest en dylik paragrafbeteckning hittills icke i lagstiftningen användts, anse sig delegerade böra föreslå att de nuvarande paragraferna 220—223 erhålla nummerbeteckningen

219—222, hvarefter som 223 § skulle följa den med 223 a) betecknade paragrafen. Hvad Sverige vidkommer torde 219 § fullkomligt kunna utgå såsom öfverflödig, hvaremot det anses nödvändigt att fortfarande bibehålla den i de danska och norska sjölagarna, hvarvid den skulle enligt danska och norska delegerades åsikt kunna införas såsom ett senare stycke af den nya 223 §. Detta förslag skulle ej medföra annan ändring i sjölagens öfriga delar än ett utbyte af paragrafbeteckningen i 294 §, hvarvid den nuvarande 223 § åberopas. Emellertid har detta förslag den obestridliga olägenheten, att utan någon i sakens natur liggande grund medföra en rubbning af beteckningen af de nuvarande 220—223 §§, af hvilka särskildt de båda första höra till de mest använda och kända bestämmelserna i sjölagen. Delegerade hafva därför ej heller velat föreslå denna anordning, utom för den händelse att öfverenskommelse icke skulle mellan de nordiska regeringarna kunna vinnas om den ofvan i första rummet angifna utvägen. Emellertid tillåta sig delegerade påpeka önskvärdheten af att, hvilken utväg än må väljas, full enighet må i denna punkt vinnas mellan de olika länderna, då en låt vara yttre men likväl påfallande olikhet i uppställningen af dessa bestämmelser måste anses mindre tillfredsställande.

Såsom resultat af vårt arbete få undertecknade härmed för Eders Kungl. Maj:t i underdånighet framlägga förslag till lag om ändring i vissa delar af sjölagen äfversom förslag till lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 12 juni 1891, innefattande vissa bestämmelser om sjöfynd; och få vi tillika öfverlämna af oss utarbetade motiv till förslagen. Tryckt sammanställning af de särskilda texterna till de svenska, danska och norska förslagen bifogas jämväl.

Underdånigst

Albert Ehrensvärd. *Gustaf Appelberg.* *Einar Lange.*

Stockholm den 6 november 1911.

Motiv.

Det uppdrag, som enligt Kungl. Maj:ts beslut den 15 september 1911 gifvits de delegerade, gäller utarbetandet af de lagändringar, som påkallas af Sveriges biträdande af de i Bryssel afslutade konventionerna rörande fastställande af gemensamma regler i fråga om sammanstötning och om bärgning. Dessa konventioner stadga visserligen omedelbart endast förpliktelse för de särskilda staterna att uppehålla de i konventionerna uttalade principerna i förhållande till öfriga konventionsstater och lämna sålunda för hvarje stat öppet att hvad angår den rent inre lagstiftningen ordna efter godtfinnande. Med hänsyn till önskvärdheten att på sjörättens område erhålla i möjligaste mån fasta och enhetliga regler och då konventionernas principer i väsentliga delar öfverensstämma med nu gällande rätt, har emellertid tillräcklig anledning icke synts de delegerade föreligga att inom vår lagstiftning låta två olika system af lagbestämmelser gälla bredvid hvarandra. Enligt förevarande förslag, såväl som enligt danska och norska förslagen, införas följaktligen konventionernas bestämmelser i vår rätt såsom allmängiltiga och afses de alltså skola träda i stället för motsvarande regler i nu gällande sjölag.

Förslaget till lag om ändring i vissa delar af sjölagen.

220 §.

Med hänsyn till bestämmelserna i art. 1 och 4 i konventionen angående sammanstötning har ansetts nödigt att i första punkten af 220 § uttryckligen uttala, att den där gifna regeln gäller i fråga om skada, som vid sammanstötning förorsakats å ombordvarande gods af hvad slag det vara må, således ej blott last i egentlig mening utan äfven t. ex. besättningens och passagerarnas kläder, reseffekter eller andra ägodelar.

Jämväl ett uttryckligt stadgande om skyldighet att ersätta skada, som vid sammanstötning tillfogas person, har synts nödigt insätta i 220 §.

Ehuru nuvarande lydelsen af denna § icke synes gifva sådant vid handen, torde dock redan nu regeln om skyldighet att ersätta sådan skada gälla hos oss. Redares allmänna plikt att ersätta skada, som af befälhafvare eller af någon af besättningen genom fel eller försummelse i tjänsten åstadkommes (8 §) omfattar otvifvelaktigt, enligt hvad motiven gifva vid handen, äfven skada å person och detta ehvad handlingen, som orsakat skadan, är straffbar eller icke; och någon anledning hvarför denna skyldighet icke skulle omfatta äfven skada, som genom sammanstötning förorsakats, torde näppeligen föreligga. Beträffande omfattningen af denna ersättningsskyldighet, hvarom konventionen ej uttalar sig, torde ur svensk synpunkt anledning ej förekomma att i detta sammanhang meddela särskildt stadgande.

För fall af sammanstötning, orsakad genom vållande å båda sidor, intager konventionen en i viss mån annan ståndpunkt än nu gällande sjölag. Enligt denna senare betraktas fartyg och last såsom en enhet, och regeln om ersättningsskyldighetens bestämmande efter beskaffenheten af de å hvardera sidan begångna fel tolkas på grund däraf i praxis så, att den sida, å hvilken det svårare felet begåtts, alltså t. ex. äfven lastägare å den sidan, icke kan, oafsedt storleken af de å hvardera sidan lidna skador, tilläggas ersättning från andra sidan. Konventionen åter ställer en hvars ersättningsskyldighet i fråga om de särskilda skadorna direkt i förhållande till de å hvardera sidan begångna felens beskaffenhet. Lastägare har sålunda för skada i fall, hvarom nu är fråga, rätt till ersättning äfven af det befraktade fartygets redare, nämligen till så stor del, som svarar mot det å den sidan begångna felets beskaffenhet. Denna konventionens bestämmelse utgör dock enligt hvad af art. 10 följer intet hinder för att på grund af fraktaftalet redares ersättningsskyldighet kan vara vidsträcktare (jämför 142 § sjölagen) eller tvärtom bortfalla. Den olikhet mot gällande sjölag, som den allmänna regeln i art. 4 alltså innebär, har föranledt en omformulering af andra punkten i 220 § till öfverensstämmelse med denna regel; därvid äfven ansetts nödigt uttrycka konventionens bestämmelse att, om omständigheterna äro sådana, att någon jämförelse mellan storleken af de olika felen icke låter sig verkställas, hvardera af de skyldiga skall ersätta hälften af skadan. Däremot torde stadgandet i nämnda artikel att, om felen synas lika stora, skadan skall på enahanda sätt fördelas, följa direkt af hufvudregeln och alltså ej behöfva uttryckligen upptagas i lagen.

Enligt andra och tredje styckena af art. 4 i konventionen skola de ersättningsskyldiga svara solidariskt i fråga om skada å person men i öfrigt endast hvar för sin del. Regeln härom har i förslaget upptagits såsom ett nytt stycke i 220 §.

222 §.

Förslaget inför i denna § ett nytt stycke, innehållande en regel, som torde vara en praktiskt sedt nödvändig konsekvens af bestämmelsen angående solidariskt ansvar för skada å person. På grund af denna bestämmelse äger nämligen den, som lidit skadan, äfven om han frånsagt sig rätten till ersättning hos den ene af de skyldiga, möjlighet att för hela ersättningen hålla sig till den andre skyldige. Huru rätten till regress i dylikt fall skall regleras, lämnar konventionen (art. 4 sista stycket) öppet för de särskilda staterna att bestämma. Man har då närmast val mellan antingen att låta den, som måst utgifva hela ersättningen, bära denna ensam utan regressrätt mot den andre eller att utan hänsyn till det ingångna aftalet om frihet från ansvar medgifva regress. Den förra utvägen synes innebära en uppenbar orättvisa och kan därför ej föreslås, den senare utvägen innebär åter en inkonsekvens, i det att aftal om frihet från ersättning i fall, hvarom nu är fråga, väl må kunna göras gällande direkt mot den, som lidit skadan, men ej mot den, som i regressväg söker utfå vederbörlig del af ersättningen. Det har därför ur lagstiftningssynpunkt funnits lämpligast att taga steget fullt ut och förklara aftal om frihet från ansvar för skada å person i fall af sammanstötning vara utan all verkan, en bestämmelse, som, äfven bortsedt från frågan om regress mellan de skyldiga, synts såväl de svenska som de öfriga ländernas delegerade önskligt införa i sjölagen.

223 §.

Bestämmelsen i art. 8 af konventionen rörande sammanstötning om hvad som efter sammanstötning åligger fartygsbefälhafvare att iakttaga föranleder allenast den ändring i 223 §, att uttrycket »utan fara» ersättes med »utan allvarlig fara». Det har framhållits, att i fall, hvarom nu är fråga, nästan alltid någon fara föreligger, men att först när allvarlig fara (danger sérieux) är för handen, fartygsbefälhafvares skyldighet att bringa hjälp bör få bortfalla.

223 a §.

Genom detta nya lagrum afses att i sjölagen införa en bestämmelse motsvarande hvad i art. 13 af konventionen rörande sammanstötning säges beträffande räckvidden af konventionens öfriga regler. Innehållet i bestämmelsen går ut på att öfverföra reglerna om sammanstötning mellan fartyg på likartade tillfällen, i hvilka en typisk fartygssammanstötning icke ägt

rum. Under bestämmelsen ingår dels det tillfälle att ett fartyg genom sin manövrering förorsakar sammanstötning mellan två andra fartyg, dels det tillfälle att ett fartyg genom sin manövrering bringar ett annat på grund eller tvingar det in på en kaj, ett drifvande vrak eller dylikt. I fråga däremot om ersättning för skada, som orsakats genom sammanstötning i andra fall mellan fartyg och föremål af sistnämnda slag, skola liksom förut ej sjölagens bestämmelser utan de vanliga skadeståndsreglerna komma till användning.

Öfverskriften till 9 kap.

Med hänsyn till de ändringar förslaget inför i 227 § har ansetts riktigast, att öfverskriften till 9 kap. ändras till »om bärgning», Ur dansk och norsk synpunkt har till försvar för en dylik ändring äfven framhållits, att i de danska och norska texterna af 224 § beröres, om än endast genom hänvisning till särskild lag, äfven annat ämne än bärgarelön nämligen frågan om vidtagande af särskilda bärgningsanstalter.

I vissa lagstiftningar skiljer man mellan bärgning i inskränkt bemärkelse (sauvetage) och assistans. Konventionen rörande bärgning uttalar i anledning häraf, att någon sådan åtskillnad ej skall gälla utan att ensartade regler skola råda för båda fallen. Det i vår lag upptagna begreppet bärgning torde väsentligen omfatta detsamma, som under båda dessa slag af hjälp innefattas, och har därför den nu begagnade beteckningen bärgning ansetts kunna i lagtexten bibehållas.

224 §.

Ändring af orden »dess last» i 224 § till »ombordvarande gods» har föranledts af innehållet i art. 1 af konventionen rörande bärgning (jämför motsvarande ändring i 220 §). I samma art. angifvas äfven frakt och passagerareafgifter såsom föremål för bärgning. Då emellertid en räddning af dessa värden kan komma i fråga endast såsom en följd af lastens eller passagerarnas räddning hafva berörda värden ej ansetts behöfva omnämnas i 224 § såsom föremål för bärgning, utan har det synts tillräckligt att upptaga dem i 226 § vid frågan om bestämmandet af bärgarelönens maximum.

Redan enligt 224 § i dess nuvarande lydelse bör, efter hvad motiven gifva vid handen, anses gälla, att räddning af människolif i samband

med bärgning af gods medför rätt till andel i bärgarelön. Det har emellertid med hänsyn till regeln härom i art. 9 af konventionen rörande bärgning ansetts önskligt att få bestämmelsen tydligare uttalad, och har fördenskull i 224 § insatts ett nytt stycke, affattadt i nära öfverensstämmelse med regeln i konventionen, sådan den blef å konferensen år 1910 slutligen fastslagen. Att bärgarelön icke kan tillerkännas någon för räddning af människolif, som ej sker i samband med bärgning af gods, däri öfverensstämmer konventionen med nuvarande lagen.

Det i förslaget insatta andra stycket af 224 § har nödvändiggjorts af föreskriften i art. 3 af konventionen rörande bärgning.

Den i art. 5 af samma konvention upptagna regeln att bärgarelön skall utgå äfven för det fall att det fartyg, som bärgat ett annat, tillhör samma ägare som detta senare torde kunna anses gälla redan nu, och föreligga prejudikat i sådan riktning såväl i Danmark som i Norge. En uttrycklig bestämmelse härom har emellertid funnits nödigt införa i lagen.

Hvad i art. 4 af konventionen säges om bogserande fartygs rätt till bärgarelön torde jämväl utan uttryckligt påbud få anses gälla enligt allmänna rättsgrundsatser. På särskild begäran från sjöfartshåll insattes emellertid i konventionen en uttrycklig bestämmelse i ämnet, detta med hänsyn till de missbruk, hvartill de professionella bogserfartygen ofta plägat göra sig skyldiga, i det att de så snart under en bogsering den minsta fara tillstött gjort anspråk på att få de därefter vidtagna åtgärderna betraktade såsom bärgning. Regeln torde alltså böra intagas i sjölagen, men då den allmänna sats, som ligger till grund för regeln, synes gälla lika fullt med afseende å lotsning och i andra fall då aftal träffats om att lämna fartyg. bistånd af viss art, har det ansetts riktigast att i förslaget gifva regeln en mera allmän formulering.

225 §.

Bestämmelsen i denna paragraf om hvilka omständigheter skola tagas i betraktande vid fastställande af bärgarelön har utformats i nära öfverensstämmelse med innehållet i art. 8 af konventionen rörande bärgning, dock att uppställningen i förslaget skett med mera hänsyn till huru de särskilda slagen af omständigheter bäst låta gruppera sig.

Det är härvid att märka, dels att berörda artikel är att förstå såsom innehållande en uttömmande uppräkning af de omständigheter, hvilka rätten skall taga i betraktande, hvadan en motsvarande ändring i ingressen till 225 § måst företagas, dels ock att det tillkommer de uppräknade omständigheterna olika vikt allt efter som de satts i första eller andra rummet.

Ordningen eller grupperingen inom de i första rummet upptagna, hvilken i förslaget angifvits medelst bokstafsbeteckning, har däremot icke någon betydelse för frågan om den relativa vikten af de särskilda omständigheterna.

Den praktiskt sedt viktigaste förändring, som lagrummet enligt förslaget undergått, torde vara den, att det bärgades värde upptagits såsom en omständighet, hvilken rätten har att taga i betraktande först i andra rummet, utan att för öfrigt närmare preciserats, hvilken vikt denna omständighet skall förhållandevis tilläggas. Mot nu angifna regel framställdes redan vid 1905 års konferens i Bryssel invändningar från den svenska delegationen, men lyckades man ej vinna ändring i regeln.

I öfrigt är beträffande de särskilda momenten i första stycket följande att märka:

a) Med uttrycket »i hvad mån bärgningsföretaget lyckats» har man sökt återgifva konventionens uttryck »le succès obtenu». Här afses icke de materiella värden, som räddats, utan mera abstrakt det resultat, som vunnits, i förhållande till den utsikt till förlust, som förelegat.

b) Man har här ansett sig kunna bibehålla sjölagens uttryck »insikt och drift» för att återgifva konventionens uttryck »le mérite», ehuruväl detta sistnämnda måhända torde vara något mera omfattande.

d) Medan art. 8 i konventionen nämner blott den fara, för hvilken det bärgande fartyget, icke bärgarnas redskap varit utsatt, hafva samtliga de delegerade enats om att bibehålla de gällande sjölagarnas bestämmelser i detta afseende. Man har nämligen dels ansett konventionens mindre omfattande uttryck finna sin förklaring däri att konventionen här blott har det fall i sikte, att ett fartyg bärgat ett annat, dels ock funnit en begränsning till den fara, som hotat det bärgande fartyget, i motsats till faran för andra bärgarnas redskap, i det fall att bärgningen skett från land eller medelst mindre farkoster, sakna tillräckliga skäl.

e) Det här upptagna momentet, som i konventionen är uttryckt med orden »les risques de responsabilité et autres courus par les sauveteurs» saknar motsvarighet i gällande sjölag. Såsom exempel på sådan risk, hvarom här är fråga, må nämnas den risk att få betala ersättning, hvarför en fartygsbefälhafvare, som medför en snar förskämning underkastad fruktlast, utsätter sig genom att för bärgning af annat fartyg fördröja sin resa. Tydligt är, att den i detta moment upptagna omständighet har en i förhållande till öfriga upptagna omständigheter mer eller mindre tillfällig karaktär.

g) Såsom ett moment, hvilket bör bidraga till förhöjning af bärgarelönens belopp har här, i öfverensstämmelse med konventionen äfvensom

rådande praxis, upptagits »den omständighet att det vid bärgningen begagnade fartyget varit särskildt utrustadt för bärgningsarbete», hvilket uttryck svarar mot den i 228 § använda beteckningen för fartyg, hvarmed bärgningsföretag yrkesmässigt bedrifvas.

I 225 § har insatts ett särskildt stycke, som återgifver det i art. 8 sista stycket upptagna stadgandet. Hvad angår regeln för det fall att bärgarna själfva förvållat den nöd, hvari fartyget varit försatt, så torde den få anses enligt allmänna rättsgrundsatser redan gälla. Tydligt är också, att dessa allmänna rättsgrundsatser föranleda att oaktadt den valfrihet, som enligt bestämmelsens affattning lämnats rätten, denna i det särskilda fallet kan anses vara bunden att frånkänna bärgarna bärgarelön, exempelvis då de uppsåtligen förorsakat nöden i fråga. Beträffande verkan af svikligt förfarande under bärgningen förekommer redan nu i lagen, innefattande vissa bestämmelser om sjöfynd, en bestämmelse i detta afseende. Då emellertid den i konventionen gifna regeln icke, såsom bestämmelsen i sistnämnda lag, är inskränkt att gälla endast i fråga om öfvergifvet fartyg eller gods, har en allmän regel i öfverensstämmelse med konventionens ansetts böra införas i sjölagen, i följd hvaraf den särskilda bestämmelsen i lagen rörande sjöfynd torde böra utgå.

226 §.

Förslaget innebär här ett upphäfvande af sjölagens regel att bärgarelön i allmänhet icke må sättas högre än till en tredjedel af det bärgades värde. Regeln har nämligen ansetts komma i strid med innehållet af art. 8 i konventionen rörande bärgning, hvilken icke synes medgifva att pålägga domaren ett sådant band på hans pröfningsrätt.

Att bärgarelön icke må sättas högre än värdet af det bärgade, hvarom föreskrift meddelas i art. 2 tredje stycket i konventionen, kan visserligen anses framgå af stadgandet i 224 § att bärgarelön skall utgå af det, som bärgats, men då det ansetts lämpligen böra i lagen närmare angifvas hvad som skall anses vara bärgadt och särskildt att däri skall ingå frakt och passagerareafgifter, såvidt de i det särskilda fallet genom bärgningen räddats åt bortfraktaren (se art. 1 i konventionen), har en bestämmelse i detta hänseende insatts i förslaget såsom första stycke af 226 §.

227 §.

Den föreslagna nya lydelsen af denna §, hvilken i flera hänseenden företer afvikelser från den nuvarande, är afsedd att återgifva reglerna i

art. 7 af konventionen, hvars formulering varit föremål för synnerligen ingående diskussioner på de olika konferenserna. Dock har det ansetts öfverflödigt att i sjölagen uttryckligen uttala den inom det förmögenhetsrättsliga området allmänt gällande regeln om aftals ogiltighet på grund af svek från endera partens sida.

Förslaget skiljer liksom konventionen på aftal, som ingåtts medan nöden varade och under dess inflytande, samt sådana där icke båda dessa betingelser varit för handen. Med uttrycket, att aftalet ingåtts under nödens inflytande, torde, enligt hvad af förhandlingarna vid konferenserna i Bryssel framgår, böra förstås att aftalet slutits under det parterna stått under omedelbar inverkan af nöden, hvadan t. ex. aftal, som redare eller lastägare i land träffat rörande bärgning, icke torde kunna föras under ifrågavarande slag af aftal.

Regeln beträffande dessa aftal gifves i första stycket. Sådant aftal kan af rätten förklaras helt eller delvis ogillt, där villkoren i aftalet icke finnas öfverensstämma med hvad skäligt synes. Någon inskränkning till aftal ingångna af vissa personer (befälhafvare, redare eller lastägare) såsom nu gällande sjölag innehåller har, tydligen på grund af nyss antydda begränsning af regelns giltighet, icke funnits anledning göra. Vidare är att märka dels att regeln gäller icke blott aftal om bärgarelön utan hvarje aftal beträffande bärgning t. ex. om sättet hvarpå bärgningen skall företagas, dels ock att ej blott den, hvilkens fartyg eller gods räddats, utan äfven bärgarna äga framställa yrkande om aftalets häfvande helt eller delvis.

Någon bestämmelse, motsvarande den i sjölagen förekommande, att öfverenskommelse om bärgarelöns bestämmande genom skiljemän icke är bindande därest den inom viss tid uppsäges, finnes ej upptagen i ifrågavarande artikel; och det har icke heller ansetts vara med innehållet i denna förenligt att bibehålla berörda bestämmelse i sjölagen. Häraf följer, att frågan om giltigheten af ett ingånget skiljeaftal blir att afgöra enligt hufvudregeln; äro sålunda t. ex. föreskrifterna rörande sättet för skiljemännens utväljande sådana, att de måste anses obilliga från den ena eller andra partens synpunkt, äger rätten upphäfva aftalet eller föreskrifva lämpliga modifikationer i fråga om skiljenämndens bildande.

Regeln i det föreslagna andra stycket af 227 § gäller i fråga om hvarje aftal rörande bärgning, ehvad det kan anses ingånget under inflytande af nöd eller ej, men fordras å andra sidan att uppenbart missförhållande mellan det belopp, som i bärgarelön aftalats, och värdet af den lämnade tjänsten föreligger.

Förslaget bibehåller i tredje stycket af förevarande § regeln om skyldighet för den, som guldit bärgarelön, att inom 6 månader efter betal-

ningens erläggande instämma sitt klander. Af förhandlingarna vid konferenserna i Bryssel framgår nämligen, att hvarje stat har rätt att i detta afseende meddela de bestämmelser, som kunna finnas lämpliga. Tillräcklig anledning att i detta sammanhang föreslå upphäfvande af de olikheter i fråga om skyldigheten att inom viss tid instämma klander, som nu förefinnes mellan de särskilda skandinaviska sjölagarna, hafva de delegerade icke ansett föreligga.

268 §.

Det har ansetts nödigt att i denna § insätta bestämmelse om att sjöpanträtt tillkommer jämväl den i 220 § tredje stycket af förslaget omförmälda regressfordran. Vår rätt lämnar nämligen öppet, huruvida den, som infriar en annan åliggande förpliktelse, omedelbart genom infriandet förvärfvar den panträtt, som kan hafva åtföljt fordringen; men att i fråga om sjöpanträtt för nu berörda fordringar ett dylikt förvärf bör anses inträda, torde icke vara underkastadt tvekan.

283 §.

Nummerbeteckning på de här uppräknade fordringarna har i förslaget införts på den grund att redaktionen af andra stycket i denna § ansetts skola eljest blifva allt för tung.

I öfverensstämmelse med bestämmelserna i art. 7 andra stycket af konventionen rörande sammanstötning samt art. 10 af konventionen rörande bärgning hafva i förslaget införts särskilda stadganden om preskription af där afsedda fordringar.

Då de i nyssnämnda artiklar upptagna preskriptionsbestämmelser äga en absolut karaktär och således måste anses gälla där omförmälda fordringar äfven i den mån de innebära rätt att hålla sig till gäldenären personligen, har en ändring af sista stycket i 283 § till öfverensstämmelse härmed vidtagits. Det norska förslaget innefattar i denna del en afvikelse från de svenska och danska, i det att nu nämnda regler ansetts från norsk synpunkt lämpligast böra införas icke i sjölagen utan i den lag, som innehåller de allmänna preskriptionsreglerna.

I art. 7 tredje stycket af konventionen rörande sammanstötning samt art. 10 andra stycket af konventionen rörande bärgning stadgas att frågorna under hvilka villkor utsträckning af eller afbrott i omförmälda preskriptionstid inträder skola afgöras enligt lagen i den stat, där domstolen, dit

talan instämts, har sitt säte. Då emellertid sjölagen undviker att i något hänseende uttala sig i internationellt privaträttsliga frågor samt enligt svensk praxis redan nu torde gälla, att frågor om preskription afgöres enligt svensk lag, ehvad det ifrågavarande rättsförhållandet uppkommit i Sverige eller annorstädes, har man ansett sig kunna underlåta att i svenska sjölagen upptaga uttrycklig bestämmelse i det speciella afseende, hvarom i nämnda artiklar af konventionerna sägs. Norska förslaget öfverensstämmer härutinnan med det svenska, hvaremot med hänsyn till dansk praxis' ståndpunkt funnits nödigt att i det danska förslaget införa i denna § ett uttryckligt stadgande i ämnet.

294 §.

Enligt artikel 11 af konventionen rörande bärgning föreskrifves såsom en allmän plikt för fartygsbefälhafvare att bispringa personer, som anträffats i sjönöd, där så ske kan utan allvarlig fara för eget fartyg eller därå ombord varande. Vår sjölag stadgar sådan skyldighet allenast för fartygsbefälhafvare, hvilkens fartyg sammanstött med annat, gent emot detta senares besättning (223 §), och allmänna strafflagen innehåller ingen bestämmelse i ämnet. Ett stadgande i öfverensstämmelse med konventionens har därför ansetts nödigt insätta i sjölagen och har lämpligen funnits böra införas i 294 §.

Då bestämmelser rörande skyldighet att komma personer, som äro stadda i lifsfara, till hjälp redan finnas upptagna i de danska och norska allmänna strafflagarna har för Danmarks och Norges del någon ändring i sjölagen i anledning af konventionens berörda föreskrift ej behöft vidtagas.

Då de lagstiftningsåtgärder, som nu föreslås, påkallas icke af brister i nu gällande sjölag utan endast af önskemålet att möjliggöra Sveriges anslutning till ifrågavarande konventioner och att därmed bidraga till vinnande af enhetlighet och fasthet i förevarande delar af sjörätten, bör denna nya lagstiftning gifvetvis komma till stånd allenast under förutsättning att ett större antal af de makter, med hvilka vi i sjöfartshänseende stå i beröring, definitivt tillträda konventionerna. Det har därför ansetts böra öfverlåtas åt Konungen att bestämma, när den föreslagna lagen skall träda i kraft.

Förslaget till lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 12 juni 1891, innefattande vissa bestämmelser om sjöfynd.

Förslaget innebär att ur 1 § första stycket af lagen, innefattande vissa bestämmelser om sjöfynd, uteslutas orden »eller undandöljer eller förskingrar han något af det, som bärgats». Beträffande skälen till denna ändring hänvisas till hvad ofvan rörande den föreslagna lydelsen af 225 § yttrats.

Konvention

rörande fastställande af vissa gemensamma bestämmelser i fråga om fartygs sammanstötning.

Art. 1.

Har sammanstötning ägt rum mellan fartyg, som användes till fart i öppen sjö, eller mellan sådant fartyg och fartyg, som användes å inre farvatten, skola i fråga om skyldigheten att ersätta skada, som tillfogats fartygen eller ombordvarande gods eller personer, nedanstående bestämmelser gälla oafsedt i hvilket farvatten sammanstötningen skett.

Art. 2.

Där sammanstötning timat af våda eller är en följd af en oundviklig händelse eller ovisshet råder om anledningen till sammanstötningen, skall den vidkännas skadan, som däraf drabbats.

Hvad nu stadgats skall gälla äfven för det fall att vid tiden för olyckan fartygen eller ett af dem lågo förankrade eller förtöjda.

Art. 3.

Har sammanstötning förorsakats af fel å ena fartygets sida, skall det, hvarå skulden ligger, ersätta skadan.

Art. 4.

Om fel blifvit begångna å ömse sidor, skola fartygen ansvara efter förhållandet mellan de å hvardera sidan begångna felens beskaffenhet; dock att, där omständigheterna äro sådana, att någon jämförelse mellan de olika felen icke låter sig verkställas eller dessa synas vara lika svåra, ansvarsskyldigheten åligger till hälften hvartdera fartyget.

Skadorna å fartyg, last eller besättningens, passagerarnes eller andra ombordvarande personers egendom skola ersättas af de fartyg, å hvilkas sida felen begåtts, efter förhållande, som nyss sagts, utan solidariskt ansvar mot tredje man.

Fartyg, å hvilkas sida fel begåtts, äro mot tredje man solidariskt ansvariga för skadestånd i följd af förlust af människolif eller kroppsskada; ägande den, som utgifvit större andel än som enligt första stycket i denna artikel åligger honom att slutligen gälda, rätt till regresstalan.

Det tillkommer lagstiftningen i de särskilda staterna att, så vidt angår nämnda regresstalan, bestämma innebörden och verkan af de på aftal eller lag grundade regler, som begränsa fartygsägares ansvar gent emot ombordvarande personer.

Art. 5.

Ansvarsskyldighet enligt förestående artiklar föreligger jämväl i det fall att sammanstötningen orsakats af fel, begånget af en lots, äfven där anlitandet af denne varit obligatoriskt.

Art. 6.

Rätt till talan om ersättning för skada i följd af sammanstötning må ej göras beroende vare sig af föregående protest eller af annan särskild formalitets iakttagande.

I fråga om ansvar för sammanstötning gälle icke någon legal presumtion, om hvem skulden åligger.

Art. 7.

Rätt till talan om skadeersättning upphör, då två år förflutit från det händelsen inträffade.

Tiden, inom hvilken regresstalan jämlikt art. 4 tredje stycket må anställas, utgör ett år; och räknas denna tid först från dagen för betalningen.

Villkoren för att denna preskriptionstid må anses icke löpa eller må anses afbruten, bestämmas af lagen för den domstol, där talan anställes.

De höga fördragsslutande parterna förbehålla sig rätt att i sina lagstiftningar såsom anledning till förlängning af nyssberörda tidsfrister upptaga den omständighet att det fartyg, mot hvilket talan skall anhängiggöras, icke har kunnat tagas i beslag inom den stats sjöterritorium, där käranden har sitt hemvist eller sin hufvudaffär.

Art. 8.

Har sammanstötning ägt rum, åligger det befälhafvaren å hvartdera fartyget att, så vidt det kan ske utan allvarlig fara för eget fartyg, dess besättning och passagerare, lämna hjälp åt det andra fartyget samt dess besättning och passagerare.

Han är likaledes skyldig att så vidt möjligt för det andra fartyget uppgifva namnet å sitt eget fartyg och dess hemort, äfvensom de orter, hvarifrån han kommer och dit han skall gå.

Åsidosättandet af dessa bestämmelser medför ej i och för sig ansvarsskyldighet för fartygsägaren.

Art. 9.

De höga fördragsslutande parter, hvilkas lagstiftning icke innehåller bestämmelser om bestraffande af öfverträdelse mot nästföregående artikel, förbinda sig att vidtaga eller för sina lagstiftande församlingar föreslå nödiga åtgärder till bestraffande af dessa öfverträdelser.

De höga fördragsslutande parterna skola meddela hvarandra, snarast möjligt, de lagar och reglementen, som redan äro i kraft eller till fullgörande af förestående bestämmelser må varda utfärdade.

Art. 10.

Under förbehåll för blifvande öfverenskommelser gäller, att förevavande bestämmelser icke vålla ändring i de uti de särskilda länderna gifna reglerna om begränsning af fartygsägares ansvar, liksom ej heller i de skyldigheter, som härröra af fraktaftal eller andra aftal.

Art. 11.

Denna konvention äger ej tillämpning i fråga om krigsfartyg eller sådana statens fartyg, som äro afsedda att användas uteslutande för offentligt ändamål.

Art. 12.

Bestämmelserna i denna konvention skola i hvarje mål tillämpas å samtliga parter, så framt alla fartygen i fråga tillhöra de höga fördragsslutande parterna äfvensom i öfriga i de särskilda staternas lagar angifna fall.

Dock är det öfverenskommet:

1) att i fråga om parter, som tillhöra en icke fördragsslutande stat, användningen af konventionens bestämmelser kan af hvarje särskild fördragsslutande stat göras beroende af ömsesidighet;
2) att då alla parter tillhöra samma stat som den domstol, där talan anhängiggjorts, statens egen lag och icke denna konvention skall vara att tillämpa.

Art. 13.

Denna konvention äger, jämväl där ej sammanstötning skett, tillämpning i fråga om ersättning för skada, som ett fartyg vare sig genom utförande af eller underlåtenhet att utföra en manöver eller genom underlåtenhet att iakttaga gifna föreskrifter förorsakat å ett annat fartyg eller därå ombordvarande gods eller personer.

Art. 14.

En hvar af de höga fördragsslutande parterna kan efter 3 år från ikraftträdandet af denna konvention påkalla sammanträdandet af en ny konferens i ändamål att undersöka hvilka förbättringar kunna införas i konventionen och särskildt att, i den mån sådant är möjligt, utsträcka densammas tillämpningsområde.

Den makt, som gör bruk af dylik rätt, skall delgifva de andra makterna denna sin afsikt genom belgiska regeringen, hvilken åtager sig att inom 6 månader sammankalla konferensen.

Art. 15.

De stater, hvilka icke hafva undertecknat denna konvention, må efter därom framställd begäran ansluta sig till densamma. Denna anslutning skall på diplomatisk väg delgifvas belgiska regeringen och genom densamma en hvar af de andra fördragsslutande parternas regeringar; och skall sådan anslutning träda i kraft en månad efter det belgiska regeringen utsändt meddelandet om densamma.

Art. 16.

Denna konvention skall ratificeras.

Sedan högst ett år förflutit från dagen för undertecknandet af konventionen, skall belgiska regeringen sätta sig i förbindelse med regeringarna för de höga fördragsslutande parter, hvilka förklarat sig beredda att ratificera konventionen, i ändamål att få afgjordt, huruvida anledning förefinnes att försätta densamma i gällande kraft.

Ratifikationerna skola i så fall omedelbart deponeras i Bryssel och konventionen träder i kraft en månad efter deponerandet.

Protokollet skall lämnas oafslutadt under ännu ett år till förmån för de stater, som voro representerade vid konferensen i Bryssel.

Efter utlöpandet af denna tid kunna de endast ansluta sig till konventionen i enlighet med bestämmelserna i art. 15.

Art. 17.

För den händelse en eller annan af de höga fördragsslutande parterna skulle uppsäga denna konvention, skall dylik uppsägning medföra verkan först ett år efter det densamma meddelats belgiska regeringen, och skall konventionen förblifva gällande mellan de öfriga fördragsslutande parterna.

Tilläggsartikel.

Utan afseende å hvad i art. 16 stadgats skall gälla, att bestämmelsen i art. 5 om ansvar för det fall att sammanstötning förorsakats af fel, begånget af lots, hvilkens anlitande varit obligatoriskt, ej träder i kraft förr än de höga föredragsslutande parterna träffat öfverenskommelse beträffande begränsningen af fartygsägares ansvarighet.

Konvention

rörande fastställande af vissa gemensamma bestämmelser i fråga om assistans och bärgning.

Art. 1.

I fråga om assistans åt eller bärgning af fartyg, som användes till fart i öppen sjö och som befinner sig i nöd, samt ombordvarande gods, frakt och passagerareafgifter äfvensom hjälp af dylik art, som lämnats mellan sådant fartyg och fartyg, som användes å inre farvatten, gälla nedanstående bestämmelser, utan att därvid må göras åtskillnad mellan dessa två slag af hjälp och oafsedt i hvilket farvatten hjälpen lämnats.

Art. 2.

Företag, som innebär assistans åt eller bärgning af fartyg och som medfört gagneligt resultat, berättigar till skälig ersättning.

Ingen ersättning skall utgå, om den lämnade hjälpen icke medför gagneligt resultat.

Den summa, som skall betalas, må i intet fall öfverstiga värdet af det bärgade.

Art. 3.

Personer, som medverkat vid bispringandet af ett fartyg trots uttryckligt och befogadt förbud från fartygets sida, äga ej rätt till någon som helst ersättning.

Art. 4.

Fartyg, som bogserar annat, har endast i det fall rätt till ersättning för assistans åt eller bärgning af det bogserade fartyget eller dess last, att det förra gjort särskilda tjänster, som icke kunna anses ingå i fullgörandet af bogseringsaftalet.

Art. 5.

Ersättning skall utgå äfven där assistans eller bärgningshjälp lämnats mellan fartyg, tillhörande en och samma ägare.

Art. 6.

Ersättningens belopp bestämmes genom aftal mellan parterna och i brist af sådant utaf rätten.

Detsamma gäller i fråga om de grunder, efter hvilka ersättningen bör fördelas mellan bärgarna.

Fördelningen mellan fartygsägaren, befälhafvaren och andra i tjänst å det bärgande fartyget befintliga personer skall ske enligt bestämmelserna i fartygets hemlands lag.

Art. 7.

Hvarje aftal om assistans eller bärgning, som ingåtts under det nöden varat och under dess inflytande, må på hemställan af endera parten kunna af rätten förklaras ogiltigt eller underkastas jämkning, där denna finner de aftalade villkoren icke vara skäliga.

I hvarje fall då det bevisas att bristande samtycke från ena partens sida föreligger på grund af svek eller afsiktligt förtigande eller då den aftalade ersättningen icke står i rimligt förhållande, vare sig i ena eller andra afseendet, till den hjälp, som lämnats, må aftalet kunna på vederbörande parts hemställan af rätten förklaras ogilt eller underkastas jämkning.

Art. 8.

Rätten bestämme efter omständigheterna i det särskilda fallet ersättningens belopp med hänsyn taget: a) i främsta rummet till den om-

ständigheten i hvad mån bärgningen eller assistansen lyckats, den möda, som af hjälparna nedlagts, och den förtjänst de haft om framgången, den fara, för hvilken det bistådda fartyget, dess passagerare och besättning, dess last, bärgarna själfva och det bärgande fartyget varit utsatta, den tid, som användts för bärgningen, de utgifter, bärgarna själfva för bärgningens utförande fått vidkännas, och den skada, de må hafva lidit, den risk att ådraga sig ersättningsskyldighet eller annan risk, som de stått, samt värdet af de vid bärgningen använda redskap, därvid afseende bör i inträffande fall fästas å det bärgande fartygets särskilda utrustning för ändamålet; b) och i andra rummet det bärgades värde.

Samma bestämmelser skola gälla med afseende å fördelning, hvarom i art. 6 andra stycket förmäles.

Rätten äge bestämma, att lägre eller ingen ersättning skall utgå, där det framgår att bärgarna genom sitt fel gjort bärgningen eller assistansen behöflig eller där de gjort sig skyldiga till stöld, undandöljande af tjufgods eller andra svikliga handlingar.

Art. 9.

De räddade personerna äro ej skyldiga utgifva ersättning för räddningen; dock vållas härigenom ej ändring i de bestämmelser, de särskilda ländernas lagar i detta hänseende innehålla.

De, som räddat människolif vid det olyckstillfälle, som gifvit anledning till bärgningen eller assistansen, äga rätt till skälig andel af den ersättning, som skall utgå till bärgarna af fartyget och lasten med dess tillbehör.

Art. 10.

Rätt till talan om ersättning upphör då två år förflutit från den dag assistans- eller bärgningsföretaget slutförts.

Villkoren för att denna preskriptionstid må anses icke löpa eller må anses afbruten bestämmas af lagen för den domstol, där talan anställes.

De höga fördragsslutande parterna förbehålla sig rätt att i sina lagstiftningar såsom anledning till förlängning af berörda tidsfrist upptaga den omständighet att det fartyg, som erhållit assistans eller bärgats, icke har kunnat tagas i beslag inom den stats sjöterritorium, där käranden har sitt hemvist eller sin hufvudaffär.

Art. 11.

Hvarje fartygsbefälhafvare är skyldig att, såvidt det kan ske utan allvarlig fara för eget fartyg, dess besättning och passagerare, lämna hjälp åt hvarje person, äfven om han är fiende, som påträffas till sjöss i fara att förgås.

Åsidosättandet af denna bestämmelse medför icke ansvarsskyldighet för fartygsägaren.

Art. 12.

De höga fördragsslutande parter, hvilkas lagstiftning icke innehåller bestämmelse om bestraffande af öfverträdelse mot nästföregående artikel, förbinda sig att vidtaga eller för sina lagstiftande församlingar föreslå nödiga åtgärder till bestraffande af dessa öfverträdelser.

De höga fördragslutande parterna skola meddela hvarandra, snarast möjligt, de lagar och reglementen, som redan äro i kraft eller till fullgörande af förestående bestämmelse må varda utfärdade.

Art. 13.

Denna konvention vållar ej ändring i de bestämmelser, som de särskilda ländernas lagar eller internationella aftal innehålla rörande organisation af assistans- och bärgningsväsendet genom offentlig myndighets försorg eller under dess kontroll, och särskildt rörande bärgning af fiskeredskap.

Art. 14.

Denna konvention äger ej tillämpning i fråga om krigsfartyg eller sådana statens fartyg, som äro afsedda att användas uteslutande för offentligt ändamål.

Art. 15.

Bestämmelserna i denna konvention skola i hvarje mål tillämpas å samtliga parter, så framt vare sig det fartyg, som verkställt assistans eller bärgning eller det fartyg, som erhållit sådan, tillhöra någon af de höga

fördragsslutande parterna, äfvensom i öfriga, i de särskilda staternas lagar angifna fall.

Dock är det öfverenskommet:

1) att i fråga om parter, som tillhöra en icke föredragsslutande stat, användningen af konventionens bestämmelser kan af hvarje särskild fördragsslutande stat göras beroende af ömsesidighet;

2) att, då alla parter tillhöra samma stat som den domstol, där talan anhängiggjorts, statens egen lag och icke denna konvention skall vara att tillämpa;

3) att art. 11 endast är tillämplig mellan fartyg tillhörande de höga fördragsslutande parterna, med förbehåll dock att längre gående bestämmelser i de särskilda staternas lagar äga giltighet.

Art. 16.

Enhvar af de höga fördragsslutande parterna kan efter 3 år från ikraftträdandet af denna konvention påkalla sammanträdandet af en ny konferens i ändamål att undersöka hvilka förbättringar kunna införas i konventionen och särskildt att, i den mån sådant är möjligt, utsträcka densammas tillämpningsområde.

Den makt, som gör bruk af dylik rätt, skall delgifva de andra makterna denna sin afsikt genom belgiska regeringen, hvilken åtager sig att inom 6 månader sammankalla konferensen.

Art. 17.

De stater, hvilka icke hafva undertecknat denna konvention, må efter därom framställd begäran ansluta sig till densamma. Denna anslutning skall på diplomatisk väg delgifvas belgiska regeringen och genom densamma enhvar af de andra fördragsslutande parternas regeringar; och skall sådan anslutning träda i kraft en månad efter det belgiska regeringen utsändt meddelandet om densamma.

Art. 18.

Denna konvention skall ratificeras.

Sedan högst ett år förflutit från dagen för undertecknandet af konventionen, skall belgiska regeringen sätta sig i förbindelse med regerin-

garna för de höga fördragslutande parter, hvilka förklarat sig beredda att ratificera konventionen, i ändamål att få afgjordt, huruvida anledning förefinnes att försätta densamma i gällande kraft.

Ratifikationerna skola i så fall omedelbart deponeras i Bryssel och konventionen träder i kraft en månad efter deponerandet.

Protokollet skall lämnas oafslutadt under ännu ett år till förmån för de stater, som voro representerade vid konferensen i Bryssel.

Efter utlöpandet af denna tid kunna de endast ansluta sig till konventionen i enlighet med bestämmelserna i art. 17.

Art. 19.

För den händelse en eller annan af de höga fördragsslutande parterna skulle uppsäga denna konvention, skall dylik uppsägning medföra verkan först ett år efter det densamma meddelats belgiska regeringen, och skall konventionen förblifva gällande mellan de öfriga fördragsslutande parterna.

Utdrag af protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd fredagen den 15 december 1911.

Närvarande:

Justitieråden SUNDBERG,
BORGSTRÖM,
SKARSTEDT,
Regeringsrådet ERNBERG.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 24 november 1911, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets yttrande skulle för det ändamål § 87 regeringsformen omförmäler inhämtas öfver upprättade förslag till lag om ändring i vissa delar af sjölagen och till lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 12 juni 1891, innefattande vissa bestämmelser om sjöfynd.

De remitterade förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits af tillförordnade byråchefen för lagärenden Gustaf Appelberg.

Förslagen gåfvo anledning till de anmärkningar, som innefattas i nedanintagna yttranden.

Förslaget till lag om ändring i vissa delar af sjölagen.

222 §.

Lagrådet:

Då i 223 a § meddelas en särskild bestämmelse därom att hvad i förevarande kapitel är stadgadt angående sammanstötning skall i sin helhet äga tillämpning äfven uti det i nämnda § afsedda fall af sjöolycka, hade andra stycket i förevarande § bort erhålla en sådan redaktion, att det kommit att hänföra sig omedelbart allenast till det i 220 § omförmälda fall af dylik olycka.

223 a §.

Lagrådet:

Mot innehållet i denna § anmärkes dels att anledning saknas att, på sätt i förslaget skett, i afseende å angifvandet af de förhållanden, af hvilka i samma § afsedda sjöolyckor kunna förorsakas, gå utöfver hvad konventionen i sådant hänseende upptagit (»soit par exécution ou omission d'une manœuvre, soit par inobservation des règlements») och dels att ett korrektare uttryck för ifrågavarande bestämmelse vinnes, om orden »gälla äfven» utbytas mot »äga motsvarande tillämpning».

Vidare erinras, att med den metod, som i förslaget valts för likställandet af nu afsedd sjöolycka med verklig sammanstötning, torde följa nödvändigheten att låta andra stycket af 283 § undergå sådan ändring i affattningen, att likställigheten äfven där tydligt framträder. Af samma skäl torde jämväl 249 § och måhända äfven andra i förslaget icke berörda paragrafer i sjölagen böra underkastas jämkning.

Justitieråden *Borgström* och *Skarstedt* samt regeringsrådet *Ernberg*:

Tillräcklig anledning synes saknas att, såsom i förslaget skett, afvika från det i vårt land hittills städse iakttagna sättet för betecknande af lagparagrafers ordningsföljd.

Anser man sig på grund af de skäl, som anförts af de svenska delegerade, hvilka utarbetat ifrågavarande förslag, icke böra anlita den af dem i skrifvelse till Konungen den 6 november 1911 alternativt angifna utväg i fråga om inarbetande i sjölagen af det i förevarande § upptagna stadgande, synes saken lämpligen kunna ordnas genom en samarbetning af sagda stadgande dels med 220 § och dels med 223 § och vidtagande i samband härmed af vissa jämkningar i andra lagrum.

225 §.

Lagrådet:

Sista stycket af förevarande § har erhållit en såtillvida mindre riktig affattning, som dels hvarken stöld, snatteri eller undandöljande af tjufgods enligt terminologien i vår gällande strafflag är att hänföra under begreppet sviklig handling dels ock undandöljande af tjufgods på grund af stadgandet i 20 kap. 12 § strafflagen måste anses omfattadt af uttrycket stöld eller snatteri. Med hänsyn härtill torde någon jämkning i styckets affattning böra äga rum; och synes därvid lämpligen böra, såsom jämväl med konventionens innebörd fullt öfverensstämmande, bland handlingar medförande sådan påföljd, som i stycket sägs, angifvas det svikliga förfa-

rande att bärgare undandöljer gods, som han genom själfva bärgningen fått i sin besittning.

227 §.

Lagrådet:

Bland förutsättningarna för tillämpligheten af paragrafens första stycke har upptagits att villkoren i aftalet icke finnas skäliga. Detta uttryck återgifver icke hvad därmed torde vara afsedt eller att villkoren pröfvas vara oskäliga; och torde fördenskull, till undvikande af missförstånd härutinnan, någon jämkning i affattningen böra vidtagas.

Det må vidare erinras, hurusom med förslagets uppställning det icke tydligt framgår, att, såsom antagligen är afsedt, det i sista stycket af 225 § intagna stadgandet skall äga tillämpning äfven i det fall att aftal rörande bärgningen blifvit ingånget. Den otydlighet, som härutinnan förefinnes, torde böra på lämpligt sätt afhjälpas.

283 §.

Lagrådet:

På grund af särskilda bestämmelser i sjölagen kommer under vissa förutsättningar en begränsad personlig fordringsrätt att träda i stället för fordran, för hvilken enligt samma lag gäldenär häftar allenast med fartyg, frakt eller inlastadt gods (se t. ex. 280 §). Att äfven i fråga om dylik personlig fordringsrätt de i första stycket af 283 § stadgade särskilda preskriptionsbestämmelserna skola iakttagas, framgår af förarbetena till sjölagen och har vunnit bekräftelse i rättstillämpningen. Med det i andra stycket af 283 § upptagna stadgandet har nämligen uteslutande åsyftats att med hänsyn till det fall att för gäld, hvarom i första stycket sägs, jämväl personlig betalningsskyldighet i obegränsad omfattning åligger någon, utmärka, att för sådan betalningsskyldighet gäller i afseende å preskription hvad i allmän lag är stadgadt. Härutinnan skall nu enligt förslaget ske ändring såtillvida, att dylik obegränsad betalningsskyldighet kommer, när fråga är om fordran å ersättning för skada genom sammanstötning eller om fordran, hvarom förmäles i 4) och 5) af förevarande §, att blifva underkastad preskription i enlighet med sjölagens speciella regler. I sammanhang med införandet af denna nya föreskrift har emellertid i förslaget åt andra stycket i öfrigt gifvits en affattning, som lätteligen skulle kunna föranleda den oriktiga uppfattningen att beträffande ofvan omförmälda begränsade personliga fordringsrätt hädanefter skulle komma att i preskriptionshänseende gälla icke sjölagens utan allmänna lagens föreskrifter. Från den lydelse, andra stycket har i gällande lag, synes där-

för icke böra göras större afvikelse än som är nödigt för fastställandet af den ofvan angifna nya rättsregeln i fråga om sådan personlig ansvarighet, som åsyftas i samma stycke.

294 §.

Lagrådet:

Då enahanda förpliktelser, som enligt 223 § åligga befälhafvare, jämlikt stadgandet i 223 a § skola åhvila honom uti det i sistnämnda § afsedda fall, samt vid sådant förhållande de i förevarande paragrafs första stycke upptagna ansvarsbestämmelserna uppenbarligen böra äga tillämpning jämväl i afseende å berörda fall, påkallas däraf jämkning i såväl första som andra stycket af förevarande §.

Justitierådet *Sundberg* och regeringsrådet *Ernberg:*

Angående den skyldighet för befälhafvare att lämna hjälp för räddning ur en genom sammanstötning uppkommen fara, för åsidosättande hvaraf stadgats straff i första stycket af förevarande §, innehåller 223 § sjölagen ett positivt stadgande. Det synes då oegentligt att, såsom i förslaget skett, låta den först nu ifrågasatta skyldighet, som omförmäles i andra stycket af förevarande § och hvilken långt mindre än den i 223 § bestämda finner stöd i vår allmänna rättsåskådning, i samma lag framträda allenast under formen af ett straffbud för underlåtenhet att uppfylla skyldigheten, hvadan hemställes att, därest regler angående befälhafvares skyldighet i förevarande hänseende anses böra intagas i sjölagen, å lämpligt ställe i förslaget måtte lämnas positiv föreskrift därutinnan.

Förslaget till lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 12 juni 1891, innefattande vissa bestämmelser om sjöfynd.

Lagrådet:

Enahanda skäl, som i förslaget föranledt uteslutande ur första stycket af förevarande § af där meddelad bestämmelse angående påföljd för undandöljande eller förskingring af bärgadt föremål, synes böra medföra motsvarande åtgärd i afseende å paragrafens tredje stycke.

Hvad åter beträffar påföljden för undandöljande eller förskingring af medel, som influtit för bärgadt föremål, lärer nämnda påföljd icke böra vara strängare än för undandöljande eller förskingring af det bärgade föremålet, hvadan häraf föranledd omarbetning af tredje stycket torde böra äga rum.

Ur protokollet

Erik Ölander.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 26 januari 1912.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELSWÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Sandström anmälde lagrådets genom utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden den 24 november 1911 inhämtade utlåtande öfver upprättade förslag till lag om ändring i vissa delar af sjölagen samt till lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 12 juni 1891, innefattande vissa bestämmelser om sjöfynd.

Efter att hafva redogjort för utlåtandets innehåll anförde föredraganden:

»Lagrådet har endast i vissa mindre väsentliga hänseenden funnit anledning till anmärkning mot de remitterade förslagen. Vid sådant förhållande har något sammanträde för förnyad öfverläggning i ärendet med de delegerade från Danmark och Norge icke ansetts erforderligt, utan har endast skriftligt meningsutbyte med dem ägt rum i syfte att vinna enhetlighet i fråga om lagtextens affattande.

I öfverensstämmelse med hvad därvid förekommit har jag funnit de af lagrådet samfälldt framställda anmärkningarna böra i de flesta hänseenden följas. Hvad lagrådet anmärkt mot innehållet i 223 a § därom att anledning saknades att i afseende å angifvande af de förhållanden, af hvilka i samma lagrum afsedda sjöolyckor kunna förorsakas, gå utöfver hvad konventionen i sådant hänseende upptagit, har jag dock, vid det förhållande att föga utsikt föreligger att vinna enighet med de två andra länderna om en bestämmelse med den affattning lagrådet antydt, ansett icke böra föranleda ändring i förslaget. Hvilkendera affattningen man än väljer, torde i sak samma resultat komma att inträda.

Af lagrådet har beträffande nyssnämnda lagrum vidare anmärkts, att med den metod, som i förslaget valts för likställandet af nu afsedd sjöolycka med verklig sammanstötning, torde följa nödvändigheten att låta vissa andra paragrafer undergå sådan ändring i affattningen, att likställigheten äfven där tydligt framträdde. Hvad sålunda anmärkts synes mig böra föranleda att, med frångående af nämnda metod, ifrågavarande regel erhåller sådan allmän affattning, att i hvarje fall då bestämmelser i sjölagen gifvas, som beröra sammanstötning i vanlig bemärkelse, dessa bestämmelser äfven komma att gälla sådan sjöolycka, som nu afses.

Hvad de flesta af lagrådets ledamöter anmärkt i fråga om användningen af den föreslagna paragrafbeteckningen 223 a har jag ej funnit innefatta anledning att nu frångå förslaget härutinnan.

I enlighet med hvad jag nu anfört har jag låtit inom justitiedepartementet vidtaga ändringar i förslagen.»

Föredraganden uppläste härefter de omarbetade förslagen samt hemställde, att desamma måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom nådig proposition föreläggas Riksdagen till antagande.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till Riksdagen aflåtas nådig proposition af den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet.

Hjalmar Nyman.